

CAGANÒFILA

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ «AMICS DEL CAGANER»

TERCERA ÈPOCA · DL.: B-21.699/97 · BARCELONA · DESEMBRE 2013 · NÚM. 43

Editorial

Cada any un nou temps de fira

Aquest any també espero donar un volt per la places de la Catedral i la de la Sagrada Família. És on es produeix la presentació de nous caganers i la repesca d'algun que no havia vist l'any passat. Em deixaré sorprendre per l'habilitat dels figuraires a incorporar els personatges del moment al mercat. Això sí, amb les seves particulars interpretacions a mig camí de ser artistes alguns i d'altres que ja ho són.

Triaré una dotzena llarga de caganers que aniran engrossint la meva col·lecció. Passaré per les parades tot fent memòria: la de la Pepa, les de l'Anna M., la del fill Vidal, la de l'Aurora, la d'en Vicenç, la de la Núria i alguna altra que ara no recordo. Parlaré amb els seus autors i els demanaré pels caganers que han tret, pel que han fet fins avui i d'aquells que voldrien fer. Ells són els que cada any fan la meravella de fer néixer el Caganer i engrosseixen la llarga família Caganòfila.

La relació amb els figuraires m'afirmen com amics i estimadors del Caganer i ens obre preguntes de cap on pot anar el seu futur.

Cal viure i observar com ha anat evo-

Núria Vall

lucionant la nostra figura i també com hem evolucionat en relació amb ella. Del canvi que suposa la seva aparició com a figura destinada a viure sola no fa massa temps, a la gran varietat de prototipus en l'actualitat. De la seva proporció en relació a les altres en el seu origen a l'ampliació segons l'ús que s'hi vulgui donar. Del que suposa l'evo-

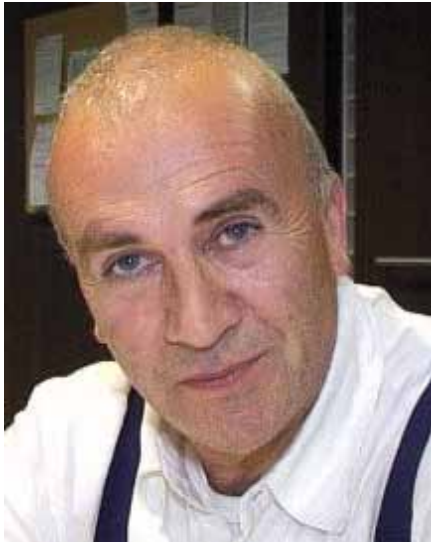
lució de fer servir el fang, sovint molt senzill, a la diversitat i riquesa de materials en el dia d'avui.

Tot això passarà demà quan baixi a la Fira.

Jordi Sarrate i Aregall

Toni Batllori

Caganer de l'Any 2013 per la seva permanent difusió del caganer en la premsa escrita.

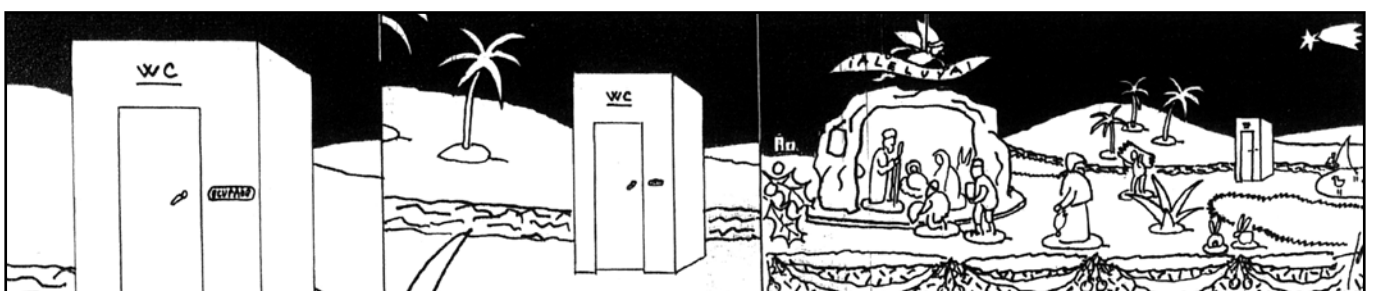
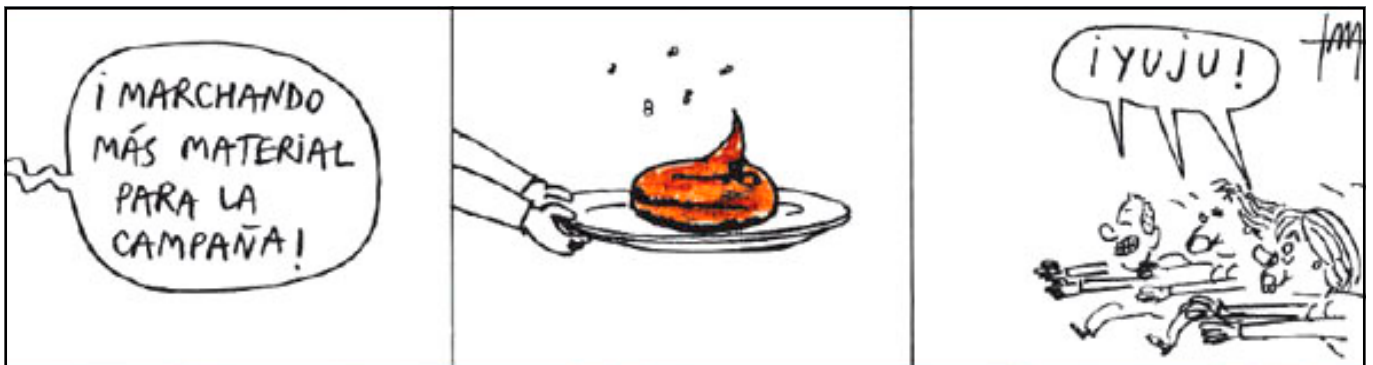
A l'assemblea general de socis del 3 de juliol d'enguany, es va escollir com a caganer de l'any 2013 a en Toni Batllori, per la seva permanent difusió del caganer en la premsa escrita.

Toni Batllori és un humorista gràfic, les seves vinyetes han estat publicades en diferents diaris com l'Avui o El País i també ha col·laborat amb diverses revistes.

Actualment treballa en la secció de política de Ka Vanguardia amb la tira còmica diària Ninots i en la revista satírica El Jueves.

Ha estat escollit per les diferents i constants referències del caganer en els seus treballs.

Amics del Caganer

El Manuscrit

Somiat

Fa un temps vàrem anar a desenrunar una part del vell santuari de Sant Magí de la Brufaganya, doncs el sostre de la sagristia s'havia ensorrat. Enmig de runa i teules trencades, va aparèixer una caixa de fusta amb vells papers. Em va sobtar l'aparença d'un d'ells: semblava molt antic, i amb curiositat vaig començar a llegir-lo:

"Al Pare Prior Jaume Batlle

Reverent Pare, fa molt de temps que tinc un rosec dins del meu cor, i ara quan crec que he arribat a la fi de la meua vida, quan sento que Déu em cridarà aviat, vull confessar la meua responsabilitat en l'aparició del caganer dins del sant pessebre.

Jo vaig néixer a la Selva del Camp, a l'any del Senyor mil set-cents seixanta, el meu pare era el figuraire Hipòlit Vallverdú, terrisser com el meu avi, modelava figuretes populars de pessebre per vendre a les contrades tarragonines.

Un dia, el meu oncle Josep va arribar a casa després d'un llarg viatge per les comarques gironines, ell era venedor de la terrissa de la Selva i gairabé comerciava amb tot el que podia, portava una rajola de la Bisbal que representava un home cagant.

Jo era un infant, i li vaig demanar que me la donés, però ell em va contestar que tan sols me la deixava. El meu pare va dir: això és una grolleria! Va passar un temps i jo volia que el pare em fes una figureta com aquella rajola. De malgrat va modelar un caganer com el de la rajola, però ningú el podia veure, aquesta era la condició.

Passaren els mesos i arribà el Nadal. Amb les figuretes del pare fèiem un pessebre a l'entrada de la masia, tota la família hi col.laborava, jo com el més jove havia de posar el nen Jesús, però aquell any també hi vaig amagar el caganer darrere de la cova.

Era costum que el senyor rector vinguéss a dinar el dia de sant Esteve, com era un xafarot, que Déu em perdoni, va remenar totes les figures per trobar-ne una que no tingués, doncs el pare li regalava cada any les figuretes noves, i renoi! va descobrir el meu caganer.

El càstig fou molt fort, durant un any vaig ser obligat a fer d'escolanet, però la penitència fou més greu: l'oncle va recollir la rajola i la figura del caganer...

Uns anys després em van enviar al Santuari de la Brufaganya, amb els Pares dominics, doncs el meu pare era amic del Baró de La Llacuna. No vaig veure mai més als pares, tan sols un dia em va visitar l'oncle, les notícies eren dolentes doncs el pare i la mare eren morts.

També em va dir que gràcies a mi, hi havien figuraires que venien caganers a les

fires de Nadal. De fet me'n va regalar un: pagès català amb barretina vermella i una bona tifa.

De moment em vaig esgarrifar, però en el fons em va vèncer el pecat de supèrbia, i amb ell vaig viure fins avui.

Finalment, pare Prior us confessaré que tots els anys l'he posat al pessebre que fa la nostra comunitat.

Perdoneu-me si he faltat al meu deure, el temps decidirà si aquesta figura perdurarà o s'oblidarà.

Dit a l'any del senyor mil vuit-cents trenta-quatre, vint-i-cinc de desembre.

Signat Pare Hilari."

Estava bocabadat, tremolava d'emoció, la resposta a una vella pregunta estava en aquell manuscrit.

De sobte un terrabastall em va despertar, la part del sostre de la sagristia que encara era al seu lloc va caure arrossegant tot el que trobà, i com no, a mi també.

Obrí els ulls a casa, ningú em va saber dir com hi havia arribat, l'endemà vaig llegir al diari de Tarragona que l'enderroc de les parts malmeses del Santuari de la Brufaganya ja estava fet...

Joan Rossell Carol

Visiteu el nostre web

Us recordem que al nou web de l'associació hi trobareu les últimes informacions que es generen a l'entorn de la nostra entitat i de la figura del caganer. Els continguts són actualitzats periòdicament, però també hi trobareu tot l'arxiu de documental d'anys anteriors.

El Caganer eixerit

Tanco els ulls. Els torno a obrir, tot segueix igual. Em tiro un pet per cerciorar-me de què no és un somni, fa bastanta pudor. Aiaiai, dec estar un altre cop a la realitat. Miro al meu voltant i, darrere d'un arbre que em tapa la visió, veig un riu de paper de plata, un pont *cutrillo* i quatre ovelles de plàstic. Ah! és clar, el Nadal deu haver arribat un altre cop. Quin martiri *constantinoplenc*, és en aquest període de l'any quan passo més tortura i humiliacions que un gladiador de l'època romana. No només tothom em busca com un boig per tot arreu, sinó que un cop em troben, em miren el cul minuciosament i s'asseguren que les meves femtes siguin dignes i no facin olor. I per postres, nen que em troba, cap a la boca i dutxa involuntària.

Em sento realment impotent, per un cop m'agradaria poder pessigar els nassos dels nens que em maltracten o amagar-me de veritat perquè ningú no em trobi. Però no, no... això és impossible. A més a més, a sobre de la venjança del suprem, perquè estic aquí com a càstig diví (però això no us ho explico, que ho podeu llegir a la vikipèdia), quan em pensava que no podia passar-me res pitjor que l'estar ensenyant el cul a tothom per Nadal, va i, sorpresa, sorpresa, la modernitat m'envampa. Primer, apareix el Pixaner, un pallús irreverent i descarat. Després, es comencen a posar de moda un número infinit de "celebrities" que fan servir la meua "pose" única i que es venen com a xurros. I jo què, eh? Què voleu, que la gent s'oblidi de mi?

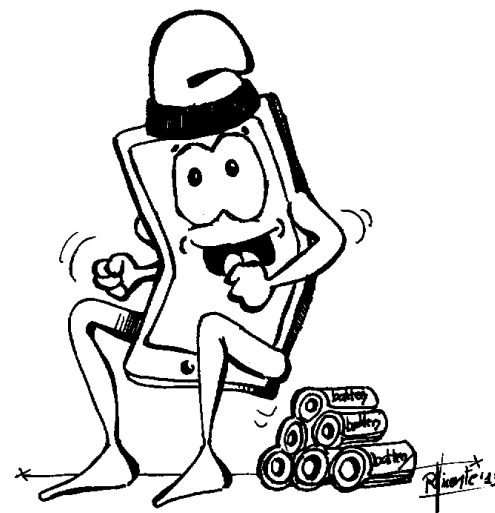
- Ei culet brutet, com va? Que t'has despertat amb el peu esquerre? Fas una cara de mala lluna! Que vols que et netegi? Aquest estiu m'he llegit a Rabelais i he après 52 maneres de rentar el cul hahaha – bromeja el Pixaner.

- Calla, tita petita! Et fotaré un clatellot i t'enviaré fins a Lansarot!- el Pixaner és un gamarús, no el soporto.

- Va vinga, estigues content que estem a l'Advent. Ets més pessimista que un congressista eh Caganer! Mare meva... Però qui tenim aquí aiaiai... Mira a la Caga Tiona, acaba d'arribar!-crida el Pixaner- Caga Tiona, tu sí que estàs bona! Fiu Fiu! Que has estat a dieta? Se't veu ben boniqueta.

Ai, la Caga Tiona, una altra novetat de l'any passat. Quan la vaig veure entrar a la casa, encara que semblava impossible, se'm va caure la barretina a terra. Ho vaig veure clar, era la dona de la meua vida, ulls rodonets, llavis vermells a joc amb la barretina, la companya perfecta per l'eternitat, no dormiria tranquil fins que fos meua. Però ella... impassible, per molt que la vaig intentar enamorar, res de res. Ni em va mirar. I ara, pobreta, li acaben de posar la manta. Veig els nens que s'apropen amb bastons... quina enrabiada que estic agafant! Si jo pogués salvar-la. No la pegueu més, no la pegueu!

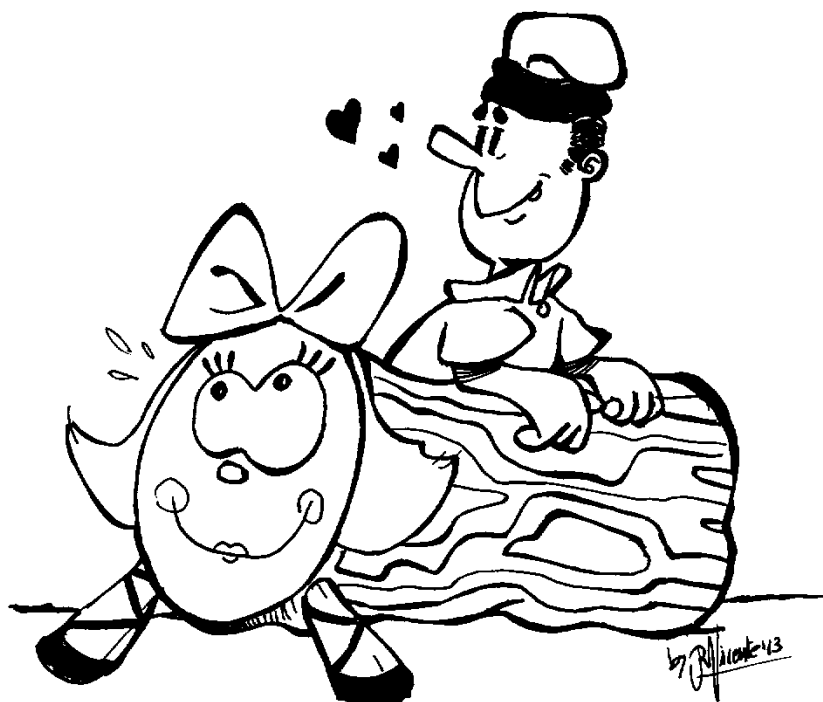
I mentre escolto les primeres estrofes del Fum Fum Fum i l'estoven a base de bé, un gran dolor s'apodera de mi, em sento com el Peter Parker mentre es transforma en l'Home Aranya. Se'm

pugen els pantalons, desapareix la tufa de fem, em puc moure! Un miracle! Després de tants anys de sofriment sóc lliure. Corro cap a la Caga Tiona, l'agafo entre els meus braços, li dono un petó torronenc, una abraçada vermella i ella em mira als ulls amb expressió de nadala. I en aquell moment ella se'n adona, és meua per sempre, estem destinats l'un a l'altre.

I davant d'una colla de nens bocabodats, i un Pixaner amb cara de simbomba, ens convertim en el Caganer i la Caga Tiona, la parella de l'any pessebrenc. I per fi puc dir: Bon Nadal!

*Autora: Nerea Blanque
Autor dibuixos: Ricardo Vicente*

Els caganers de Xocolates Alemany

Joan Alemany començà a fer mones de xocolata l'any 1949 a Malgrat de Mar. Avui els seus descendents continuen amb l'empresa que va fundar el seu avi i es dediquen principalment al gelat i a la xocolata.

Fa més de deu anys van començar a fer un caganer de xocolata dissenyat per Scaramuix, Joan Romaní, que és soci de la nostra associació; avui, un segon model realitzat pel mateix artista, ha pres el relleu a la figura pionera i és el regal de benvinguda que l'empresa Alemany, que enguany també s'ha fet soci, ens fa als assistents del sopar de Nadal.

Presentat en un embalatge original i molt actual és una bona idea per als regals de Nadal. Vaig tenir ocasió de veure com es fan aquestes figuretes tan llamineres i us puc assegurar que són totalment artesanes. Tenen dos models: el pagès i el jugador del Barça.

Xavier Borrell i Vilaseca

Agenda d'Exposicions

Barcelona

La Casa dels Entremesos

Pl. Beates, 2

**Del 30 de novembre de 2013
al 12 de gener de 2014**

Horari: dimarts a dissabte, de 10 a 13 i de 16 a 19h diumenges d'11 a 14h

Sant Julià de Vilatorrada

Aula de Cultura

Pl. Marquès de Quadra, 1

Del 21 al 26 de desembre de 2013

Inauguració, dissabte 21 de desembre, a les 6 de la tarda.
Conferència "El triomf del CAGANER" per Jordi Sarrate.

Visites a l'exposició: Dia 21 - 17 a 20 h. Dia 22 - d'11 a 14 i de 17 a 20 h. Dia 25 - de 17 a 20 h. Dia 26 - d'11 a 14 h i de 17 a 20 h.

Ho organitzen: Terra de Tupinots i Amics del Caganer

Més informació: www.santjuliavilatortra.cat

Mataró

Espai cultural "el Público"

**Exposició de caganers dins
pot de vidre durant les
Festes de Nadal**

Memòria d'Activitats 2012

Les activitats desenvolupades per l'Associació com cada any han estat múltiples i diverses.

L'Assemblea General va tenir lloc el dia 4 de juliol al vespre, a la societat gastronòmica EUSKALZALEAK, van assistir-hi 30 associats. El més important va ser l'homenatge que es va fer a la coneguda artesana Aurora Mas i se li va entregar una placa commemorativa de l'acte i es varen repartir un caganer fet i regalat per ella mateixa als socis assistents, com a record i per engrandir les seves col·leccions respectives. Es varen lliurar diplomes a les noves socies Mercè Navarro i Isabel Calvet i es va escollir com a Caganer de l'any al periodista Ferran Monegal per la seva defensa i propagació tant a la televisió com a la premsa de la nostra figura.

Les tradicionals exposicions varen ser tres i es van celebrar a Perpinyà (França), Colònia (Alemanya) i Borges del Camp. Varen proporcionar les figures d'aquestes exposicions els socis Andreu Giralt, Mikel Alsina, Glòria Ollé, Xabier Añoveros, Joan Lliteras, Jordi Sarrate i Xavier Borrell. Totes les exposicions van ser visitades per molta gent amb el beneplàcit i satisfacció de tots els visitants.

El sopar anyal de Nadal es va celebrar com els darrers anys al Col·legi de Metges de Barcelona el dia 12 de desembre, com cada any es va lliurar el guardó de Caganer de l'Any, que va correspondre al famós periodista i presentador de TV Ferran Monegal. El va presentar en Joan Lliteras i el guardonat va agrair-ho amb unes simpàtiques paraules. Es va regalar als assistents, com els darrers

anys, dues noves postals de reproduccions de caganers antics.

Varen sortir dos nous números de "El Caganòfil" el 40 i el 41, tots dos de vuit pàgines, a les dates acostumades de juny i desembre, amb notícies, fotografies, entrevistes i diversos articles d'en Jordi Arruga, Joan M. Pou, Marc Ignasi Corral, Joan Lliteras i Xabier Añoveros.

La Junta Directiva es va reunir en sis ocasions en les que es van tractar els habituals temes i es van preparar i organitzar les diverses activitats que van tenir lloc al llarg de l'any.

El nombre d'afiliats al 31 de desembre era de 74.

Xabier Añoveros

Curiositats caganòfiles

Caganers

Llibre de Jordi Sarrate i Aregall
Fotografies de Toni Moreno
Llibre de 156 pàgines - 23x23

Reserves:

jordisarrate23@yahoo.es
antonimoreno@telefonica.net

Adreça postal:
Jordi Sarrate i Aregall
c/ Jesús, 36
08540 CENTELLES

Preu: 30 €, abans dia 15
de desembre – 25 €

Portada del llibre

*Capgròs de Torelló
Tallr de La Plana. Vic-Taradell*

Més informació a: www.amicsdelcaganer.cat
info@amicsdelcaganer.cat